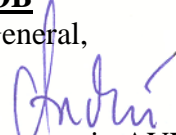

APROB

Director General,

Col.(r) ing.

Constantin AVRAM

PROCESUL DE VERIFICARE

Cod P-OV-12

Ediția : 8 / 01.07.2022

Ex. nr.:

Evidenta modificărilor:

Modif	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Pag.									
Nr. &									
Data									
L.S.									

Titlul:	PROCESUL DE VERIFICARE
----------------	-------------------------------

1. SCOP

- 1.1. Descrierea activităților desfășurate de AEROQ, pentru planificarea și efectuarea procesului de verificare, cu **scepticism profesional**, inclusiv pentru selecția și managementul echipelor de verificare implicate în verificarea rapoartelor unui operator sau ale unui operator de aeronave față de criteriile de verificare : **Reg. (UE) aplicabile, planul de monitorizare aprobat de către autoritatea competentă și procedurile la care acesta face referire, utilizând și modelele sau formatele de fișiere specifice elaborate de Comisie, rezultând o abordare armonizată a acestui proces; asigurarea ca operatorul sau operatorul de aeronave raportează corect emisiile de gaze cu efect de seră și asigură funcționarea corespunzătoare a procesului de monitorizare.**
- 1.2. **Asigurarea ca rezultatul proceselor de verificare îl constituie dovezile obiective prin care se confirmă îndeplinirea cerințelor specificate, având ca date de intrare informații și date istorice, care evaluate cu responsabilitate și scepticism profesional sprijină organismul să emita o opinie/declarație sau rapoarte, etc., cu respectarea imparțialității, confidențialității și a celorlalte principii declarate.**

2. DOMENIU

Procedura se aplică de către echipele de verificare desemnate, implicate în:

- verificarea datelor privind EGES și a datelor tonă-km, care au responsabilitatea raportării rezultatelor procesului de verificare și emiterea raportului de verificare în temeiul Regulamentului (UE) nr. 2067/2018 prin care să concluzioneze, cu o asigurare rezonabilă, că **rapoartele** operatorului sau al operatorului de aeronave nu conțin inexactități materiale iar declarația de verificare este în concordanță cu rezultatul evaluării realizate în scop de verificare;
- **asigurarea ca domeniul verificării, indiferent de asertiune (informația declarată de către client), ca obiect al verificării, se particularizează prin programul („schema”) de verificare (reguli, proceduri și management pentru verificarea activităților în sectorul specific respectiv), și prin standarde și alte documente normative cu cerințe aplicabile, utilizate ca date de intrare pentru verificarea informațiilor de mediu.**

3. DEFINIȚII ȘI PRESCURTĂRI

3.1. Definiții

- 3.1.1. **Neconformitate** – absența sau eșecul implementării și menținerii uneia sau mai multor prevederi din planul de măsuri pentru monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră, parte a autorizației privind emisiile de gaze cu efect de seră/ planul metodologic de monitorizare.
- 3.1.2. **Inexactitate** – o omisiune, o declarație falsă sau o eroare conținută în datele raportate de către operator sau operatorul de aeronave, cu excepția incertitudinii admisibile în temeiul art. 12 alin (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2018/2066.
- 3.1.3. **Inexactitate materială** - o inexactitate care, potrivit opiniei verficatorului, atunci când este luată individual sau agregată cu alte inexactități, depășește pragul de semnificație sau care ar putea influența modul în care autoritatea competentă va trata raportul operatorului sau al operatorului de aeronave.
- 3.1.4. **Organism de verificare** – organism care efectuează verificarea declarațiilor referitoare la GES (conform SR EN ISO 14064-3 și standardul SR EN 14065:2021), **sau organism care efectuează**

Titlul:	PROCESUL DE VERIFICARE
----------------	-------------------------------

verificarea (confirmare a unei asertiuni prin furnizarea de dovezi obiective ca au fost indeplinite cerintele specificate – 17029).

- 3.1.5 Verificare** – înseamnă activitățile desfășurate de un verificator pentru a emite un raport de verificare în temeiul prezentului regulament - (*din Regulamentul (UE) nr. 2067/2018*), sau: **proces de evaluare a declaratiei cu informatii de mediu bazat pe informatii si date istorice, pentru a determina daca declaratia este corecta material si conforma cu criteriile (politicile, procedurile sau cerintele utilizate ca referinte fata de care este comparata declaratia (SR EN ISO 1465:2021); sau, „confirmarea unei asertiuni prin furnizarea de dovezi obiective, ca cerintele specificate au fost indeplinite” (ISO 17029).**
- 3.1.6 Apel** – cerere adresata de client sau partea responsabilă către organismul de validare sau verificare pentru reconsiderarea unei decizii deja luate, referitoare la validare sau verificare.
- 3.1.7 Reclamație** – exprimare a insatisfacției, diferită de apel, prezentată de o persoană sau o organizație către un organism de validare sau verificare ori un organism de acreditare, referitor la activitățile acestui organism și la care se așteaptă un răspuns.
- 3.1.8 Expert tehnic** – persoană care furnizează cunoștințe detaliate și expertiză cu privire la un subiect specific, necesare pentru realizarea activităților de verificare (*Regulamentul (UE) nr. 2067/2018*).
- 3.1.9 Echipa de verificare** – unul sau mai mulți verificatori care realizează o verificare, cu ajutorul, dacă este cazul, unor experți tehnici.
- 3.1.10 Pragul de semnificație** - înseamnă pragul cantitativ sau punctul critic peste care inexactitățile, luate individual sau agregate cu alte inexactități, sunt considerate materiale de către verificator (*Regulamentul (UE) nr. 2067/2018*).
- 3.1.11 Risc inerent** – înseamnă susceptibilitatea unui parametru din raportul unui operator sau al unui operator de aeronave de a conține inexactități care pot fi materiale atunci când sunt luate individual sau agregate cu alte inexactități, înainte de a lua în considerare efectul oricăror activități de control asociate – (*definiție preluată din Regulamentul (UE) nr. 2067/2018*).
- 3.1.12 Risc de control** - înseamnă susceptibilitatea unui parametru din raportul unui operator sau al unui operator de aeronave de a conține inexactități care pot fi materiale atunci când sunt luate individual sau agregate cu alte inexactități si care nu vor fi împiedicate sau identificate și corectate la timp de sistemul de control (*definiție preluată din Regulamentul (UE) nr. 2067/2018*).
- 3.1.13 Risc de nedetectare** – înseamnă riscul ca verificatorul să nu detecteze o inexactitate materială – (*Regulamentul (UE) nr. 2067/2018*).
- 3.1.14 Risc de verificare** - înseamnă riscul, fiind o funcție a riscului inerent, a riscului de control și a riscului de nedetectare, ca verificatorul să emită un aviz de verificare necorespunzător în momentul în care raportul operatorului sau al operatorului de aeronave conține inexactități materiale – (*definiție preluată din Regulamentul (UE) nr. 2067/2018*).
- 3.1.15 Documentația internă de verificare** – înseamnă toate documentele interne elaborate de către un verificator pentru a înregistra toate dovezile documentare și justificarea activităților desfășurate în vederea verificării raportului unui operator sau al unui operator de aeronave – (*definiție preluată din Regulamentul (UE) nr. 2067/2018*).
- 3.1.16 Raport privind datele de referință** – un raport prezentat de un operator în temeiul art. 4 alin (2) din Regulamentul delegat (UE) 2019/331.
- 3.1.17 Raport anual privind nivelul de activitate** – raportul prezentat de un operator în temeiul art.3 alin(3) din Reg. 2019/1842 al Comisiei (cerinte privind raportarea).
- 3.1.18 Raportul operatorului sau al operatorului de aeronave** – raportul anual de emisii care trebuie prezentat de operator sau operatorul de aeronave în temeiul art. 14 aliniatul (3) din directiva 2003/87/CE, raportul

Titlul: PROCESUL DE VERIFICARE
--

privind datele tona kilometru care trebuie prezentat de operatorul de aeronave in scopul depunerii cererii de alocare a certificatelor in temeiul art. 3e si 3f din directiva respectiva, raportul privind datele de referinta prezentat de operator in temeiul art. 4 alin. (2) din Reg. delegat (UE) 2019/331, raportul privind datele unei instalatii nou intrate prezentat de operator in temeiul art. 5 alin. 2 din regulamentul respectiv sau raportul anual privind nivelul de activitate.

- 3.1.19 Perioada de raportare a nivelului de activitate** – inseamna perioada aplicabila care precede prezentarea raportului anual privind nivelul de activitate in temeiul art. 3 alin. (1) din Reg. de punere in aplicare (UE) 2019/1842 (nivelul de activitate al fiecarei subinstalatii in anul calendaristic precedent iar in anul 2021 raportul trebuie sa includa datele pentru cei 2 ani anteriori depunerii sale).
- 3.1.20 Nivel de activitate mediu** – inseamna, pentru fiecare subinstalatie, media aritmetica a nivelurilor de activitate anuale corespunzatoare din cei 2 ani calendaristici anterior depunerii raportului anual privind nivelul de activitate al fiecarei subinstalatii.
- 3.1.21 Ajustarea simetrica a alocarii cu titlu gratuit** – daca prin compararea nivelului de activitate istoric cu nivelul de activitate mediu rezulta o diferenta mai mare de 15% (in plus sau in minus).
- 3.1.22 Neregularitate – inseamna una din urmatoarele situatii:**
- Omiterea unui act de catre operator care contravine autorizatiei EGES si cerintelor din planul de monitorizare aprobat de autoritate, in procesul de verificare;
  - Omiterea unui act de catre operatorul de aeronave, care contravine cerintelor din planul de monitorizare aprobat de autoritate, in procesul de verificare a raportului de emisii sau a raportului privind datele tona-kilometru al unui operator de aeronave;
  - Omiterea unui act de catre un operator, care contravine cerintelor din planul privind metodologia de monitorizare aprobat, in procesul de verificare a raportului privind datele de referinta, raportului privind datele unei instalatii nou intrate sau a raportului privind nivelul de activitate;
- 3.1.23 Materialitate:** Conceptul prin care declaratii eronate (gresite), omisiuni, raportari sau prezentari eronate din declaratia cu informatii de mediu, individuale sau agregate, pot influenta deciziile privind utilizatorul intentionat (SR EN ISO 14065:2021).
- 3.1.24 Mediu:** Mediul in care o organizatie opereaza, incluzand aerul, apa, pamantul, resursele naturale, flora, fauna, oamenii si relatiile dintre acestia;
- 3.1.25 Aspect de mediu:** element al activitatilor, produselor sau serviciilor unei organizatii care interactioneaza sau poate interactiona cu mediul;
- 3.1.26 Performanta de mediu:** Rezultate masurabile legate de managementul aspectelor de mediu;
- 3.1.27 Informatie de mediu:** Subiect material de natura calitativa sau cantitativa care are legatura cu conditiile de mediu sau cu performanta de mediu;
- Nota:** poate include declaratii si asertiuni referitoare la emisii GES sau indepartate, reducerea emisiilor sau imbunatatirea indepartarii pentru o organizatie, proiect (ISO 14064-1 si ISO 14064-2), amprente de mediu (ISO 14067 pentru amprenta de carbon a unui produs, ISO 14046 pentru apa, ISO 14044 pentru informatii pentru evaluarea ciclului de viata) sau rapoarte de mediu (ISO 14016).
- 3.1.28 Analizator independent:** persoana competenta, care nu este membru in echipa de verificare, care analizeaza activitatile si concluziile verificarii;
- 3.1.29 AUP-Agreed-Upon Procedure:** contract care nu prevede ca rapoartele cu rezultatele verificarii sa contina opinia verficatorului;

Titlul:	PROCESUL DE VERIFICARE
----------------	-------------------------------

- 3.1.30 **Program de verificare:** reguli, proceduri si management pentru efectuarea activitatilor de verificare intr-un sector specific. *Nota: un program poate fi denumit „schema”, iar un ansamblu de standarde care pot sa acopere toate cerintele SR EN ISO/CEI 17029:2020 poate servi ca program.*
- 3.1.31 **Domeniul verificarii:** identificarea: asertiunii care constituie obiectul verificarii; programul de verificare aplicabil; standarde si alte documente normative fata de care asertiunea este verificata.
- 3.1.32 **Opinie privind verificarea:** declararea scrisa si oficiala catre utilizatorul intentionat care furnizeaza increderea ca declaratia cu informatii de mediu este corecta dpdv material si conforma cu criteriile (SR EN ISO 14065:2021)
- 3.1.33 **Asertiune:** Informatie declarata de catre client (SR EN ISO/CEI 17029:2020).
- 3.1.34 **Nivel de asigurare:** gradul de incredere in declaratia cu informatii de mediu (SR EN ISO 14065:2021)

3.2. **Prescurtări**

SM –Sistem de Management

EGES- emisii de gaze cu efect de seră

VIM – Verificare Informatii de Mediu

4. **DOCUMENTE DE REFERINȚĂ. FORMULARE**

4.1. **Documente de referință**

Nota : Urmatoarele documente (ID), in intregime sau partial, constituie referinte normative in acest document. Pentru referintele utilizate se aplica ultima editie a documentului citat, inclusiv eventualele amendamente.

- 4.1.1. M-SM –VIM-05- Manualul sistemului de management.
- 4.1.2. Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de EGES în cadrul comunității.
- 4.1.3. Regulamentul(UE) nr. 2067/2018 privind verificarea datelor si acreditarea verificatorilor in temeiul Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European si a Consiliului.
- 4.1.4. GHIDURI PENTRU APLICAREA REGULAMENTULUI (UE) nr. 2067/2018;
- 4.1.5. SR EN ISO 14065:2021 – **Principii generale** si cerinte pentru organismele care efectuează validarea si verificarea **informatiilor de mediu**.
- 4.1.6. SR ISO 14064-3:2012 – Specificații și ghid pentru validarea și verificarea declarațiilor referitoare la gaze cu efect de seră.
- 4.1.7. SR ISO 14064-2:2012 – Specificații si ghid, la nivel de proiect, pentru cuantificarea, monitorizarea și raportarea reducerilor de emisii și a îmbunătățirii gradului de îndepărtare a gazelor cu efect de seră.
- 4.1.8. ISO 14066:2011 – Cerințe privind competența echipei de verificare și a echipei de validare a rapoartelor referitoare la gazele cu efect de seră.
- 4.1.9. Regulament specific – Cod RENAR: RS-9.1 OV .
- 4.1.10 Regulamentul de punere in aplicare (UE) 2018/2066 privind monitorizarea si raportarea EGES in temeiul Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European si a Consiliului.
- 4.1.11 Document de orientare nr. 1 privind metodologia de alocare cu titlu gratuit si armonizata a EU- ETS dupa anul 2020; Orientari generale privind metodologia de alocare;

Titlul:	PROCESUL DE VERIFICARE
----------------	-------------------------------

- 4.1.12 Document de orientarea nr. 2 privind metodologia de alocare cu titlu gratuit si armonizata a EU-ETS dupa anul 2020; Ghid privind determinarea alocarii la nivel de instalatie;
- 4.1.13 Reg. de punere in aplicare (UE) 2020/2084 din 24.12.2020 de modificare si rectificare a Reg. de punere in aplicare (UE) 2018/2067 privind verificarea datelor si acreditarea verifcatorilor in temeiul Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European si a Consiliului.
- 4.1.14 Reg. delegat (UE) 2019/331 din 19.12.2018 de stabilire a normelor tranzitorii pentru intreaga Uniune privind alocarea armonizata si cu titlu gratuit a certificatelor de emisii in temeiul articolului 10a din Directiva 2003/87/CE.
- 4.1.15 Reg. de punere in aplicare (UE) 2019/1842 al Comisiei din 31.10.2019 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 2003/87/CE in ceea ce priveste noi modalitati de ajustare a alocarii cu titlu gratuit a cotelor de emisii din cauza modificarii nivelului de activitate.
- 4.1.16 Reg. de punere in aplicare (UE) 2020/2085 din 14.12.2020 de modificare si rectificare a Reg. de punere in aplicare (UE) 2018/2066 privind monitorizarea si raportarea EGES in temeiul Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European si a Consiliului.
- 4.1.17 Ordinul MMAP nr 203/2020 privind stabilirea cadrului legal si institutional necesar aplicarii Reg. Delegat (UE)2019/1603 al Comisiei din 18.07.2019 de completare a Directivei 2003/87/CE pentru monitorizarea, raportarea si verificarea emisiilor generate de aviatie in scopul punerii in aplicare a unei masuri globale bazate pe piata;
- 4.1.18 Ordin nr.77/15.03.2022 pentru aprobarea Listei oficiale a mijloacelor de masurare supuse controlului metrologic al legal L.O.-2022.
- 4.1.19 Reg. Delegat (UE) 2019/1603 de completare a directivei 2003/87/CE in ceea ce priveste masurile adoptate de OACI pentru monitorizarea, raportarea si verificarea emisiilor generate de aviatie in scopul punerii in aplicare a unei masuri globale bazate pe piata;
- 4.1.20 **SR EN ISO/CEI 17029:2020 – Evaluarea conformitatii – Principii generale si cerinte pentru organismele de validare si de verificare.**
- 4.1.21 **SR EN ISO 14064-1 – Specificatii si ghid, la nivel de organizatie, pentru cuantificarea si raportarea emisiilor si a cantitatilor indepartate de gaze cu efect de sera;**
- 4.1.22 **ISO 14067:2018 – Greenhouse – Carbon footprint of products – Requirements and guidelines for quantification;**
- 4.1.23 **ISO 14044:2006 – Environmental management – Life cycle assessment – Requirements and guidelines;**
- 4.1.24 **IAF MD 25:2022– Criteria for evaluation of conformity assessment schemes.**
- 4.2 **Formulare**
  - 4.2.1 Planul de verificare, cod F-068V-08
  - 4.2.2 Raport de verificare, format EXCEL –Raport anual EU ETS.
  - 4.2.3 Analiza strategica, cod F-029V-2014
  - 4.2.4 Analiza de risc si esantionare, cod F-030V-2014
  - 4.2.5 Referat evaluare VIM, cod F-024V

Titlul:	PROCESUL DE VERIFICARE
----------------	-------------------------------

5 PROCEDURA

5.1 Desemnarea echipei de verificare

5.1.1 Echipa de verificare este formată din auditor șef, auditor și expert (atunci când auditorul șef sau auditorul nu are și calitatea de expert). Stabilirea echipei de verificare se realizează de către Directorul Executiv având în vedere următoarele aspecte:

- cunoștințele, experiența și abilitățile fiecărui membru;
- tipul, categoria, complexitatea instalației și modul de operare a instalației/operatorului de aeronave;
- complexitatea datelor și informațiilor privind EGES sau cele din asertiune și natura sistemului informațional utilizat pentru colectarea și raportarea datelor.

Nota : In cazul in care Auditorul sef efectueaza verificari anuale pentru o perioada de 5 ani consecutivi pentru o anumita instalatie, incepand cu 01.01.2021, acesta nu va fi nominalizat trei ani consecutivi in echipa de verificare pentru aceasta instalatie .

5.1.2 În cazul în care **clientul** folosește un sistem informațional computerizat complex, în echipa de verificare poate fi inclus un expert în informatică, care să evalueze securitatea și modul de funcționare a sistemului, precum și impactul asupra integrității datelor.

5.1.3 Pentru instalațiile cu emisii anuale totale raportate în anul anterior mai mici sau egale cu 25.000 tone CO₂, echipa este formată din auditor șef și un expert sau dintr-un auditor șef care are și calitatea de expert.

5.1.4 Directorul General a delegat Directorului Executiv autoritatea și responsabilitatea pentru:

- a) Selecția și verificarea competenței personalului utilizat în procesul de evaluare și verificare, pe linia îndeplinirii condițiilor de competență și din reglementările aplicabile.
- b) Numirea auditorilor șefi și desemnarea echipelor de verificare, având în vedere atât asigurarea imparțialității față de interese comerciale și de altă natură, cât și asigurarea încrederii **clientului** în competența acestora;
- c) Alcătuirea echipelor de verificare astfel încât să se asigure acoperirea corespunzătoare a domeniului verificat, atât din punct de vedere al problemelor generale cât și profesionale, cât și cu privire la modul în care se respectă, în mod adecvat sau nu, cerințele documentelor de referință **din contract**.
- d) Actualizarea și evaluarea competenței personalului utilizat și menținerea de înregistrări care să ateste utilizarea personalului în activitățile pentru care are competență.
- e) Instruirea membrilor echipelor de verificare cu privire la specificul domeniilor verificate, utilizând datele din documentele evaluate, din criteriile de verificare și din rapoartele de monitorizare;
- f) Alegerea personalului cu responsabilități în conducerea echipelor de verificare pentru fiecare domeniu în care AEROQ activează, dintre auditorii cu experiență și cu rezultate anterioare corespunzătoare.

5.2 Comunicarea cu operatorul/operatorul de aeronave

5.2.1 La începutul procesului de verificare este convenit de către AEROQ și operator/operatorul de aeronave nivelul de garanție al verificării și acordul cu obiectivele verificării, criteriile de verificare și domeniul de aplicare al verificării.

5.2.2 Înainte de analiza strategică, operatorul/operatorul de aeronave pune la dispoziția AEROQ următoarele:

- autorizația EGES;
- cea mai recentă versiune a planului de monitorizare, precum și orice altă versiune relevantă a planului de monitorizare aprobat de autoritatea competentă, inclusiv dovezi ale aprobării respective;

Titlul:	PROCESUL DE VERIFICARE
----------------	-------------------------------

- cea mai recenta versiune a planului privind metodologia de monitorizare , precum si orice alta versiune relevanta a planului privind metodologia de monitorizare, inclusiv, dupa caz, dovezi ale aprobarii;
- o descriere a activitatilor privind fluxul de date;
- evaluarea riscurilor si o prezentare generala a sistemului de control;
- procedurile mentionate in planul de monitorizare aprobat sau in planul privind metodologia de monitorizare, inclusiv procedurile corespunzatoare activitatilor privind fluxul de date si activitatilor de control;
- emisiile anuale, raportul privind datele tona-kilometru, raportul privind datele de referinta sau raportul privind datele unei instalatii nou intrate sau, dupa caz, **raportul anual privind nivelul de activitate al operatorului sau operatorului de aeronave;**
- planurile de esantionare aprobate de autoritatea competenta, dupa caz;
- raportul de verificare din anul anterior sau **din perioada de referinta anterioara**, daca AEROQ nu a efectuat verificarea la operatorul sau operatorul de aeronave;
- **evidenta modificarilor planului de monitorizare sau ale planului privind metodologia de monitorizare;**
- informatii privind bazele de date si sursele de date utilizate in scopul monitorizarii si raportarii , inclusiv cele furnizate de Eurocontrol **sau de alte organizatii relevante.**

Nota: Pentru alte solicitari VIM (subiect material de natura calitativa sau cantitativa care are legatura cu conditiile de mediu sau cu performanta de mediu; poate include declaratii si asertiuni referitoare la emisii GES sau indepartate; reducerea emisiilor sau imbunatatirea indepartarii pentru o organizatie, proiect (ISO 14064-1 si ISO 14064-2); amprente de mediu (ISO 14067 pentru amprenta de carbon a unui produs, ISO 14046 pentru apa, ISO 14044 pentru informatii pentru evaluarea ciclului de viata); rapoarte de mediu (ISO 14016), etc.

5.2.3 Domeniul de aplicare al verificării, cuprinde: limitele organizatiei privind GES și scenariile sale de referință; infrastructura fizica, activitățile, tehnologiile și procesele organizației privind GES; surse, captatoare și/sau rezervoare GES; tipuri de GES și perioada de timp necesară; **identificarea: asertiunii si a limitelor sale care constituie obiectul verificarii; programul de verificare aplicabil; standarde si alte documente normative fata de care asertiunea este verificata.**

5.2.4 Sunt stabilite „angajamente cu garanție rezonabilă” cu următoarele praguri de relevanță (erori individuale sau mai multe cumulate, omisiuni sau interpretări greșite care **pot afecta datele de iesire ale verificarii informatiilor de mediu** și ar putea influenta deciziile utilizatorilor vizați):

- a) 5% din EGES ale organizației;
- b) 7-10% din GES la nivelul sursei GES.

5.3 Planificare

5.3.1 În procesul de planificare a verificării, se utilizează următoarele date de intrare (informații utilizate în prealabil de către client și transmise la AEROQ):

1. procesul de monitorizare și raportare a EGES din instalațiile staționare / cele provenite din activități de aviație, implicate si detalii privind organizarea;
2. planul de măsuri pentru monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră (EGES), parte a autorizației privind emisiile de gaze cu efect de seră și a emisiilor provenite din activități de aviație / planul metodologic de monitorizare;

Titlul:	PROCESUL DE VERIFICARE
----------------	-------------------------------

3. raportul de monitorizare a EGES, raport privind datele de referinta, raportul privind datele tona km, raportul privind datele unei instalatii nou intrate, sau raportul anual privind nivelul de activitate;
  4. sursele și tipurile de emisii de gaze cu efect de seră, inclusiv procesele și tehnologiile implicate.
- 5.3.2 Prin contractul cu **clientul** s-a stabilit ca responsabilitate a acestuia să informeze organismul cu privire la apariția oricăror situații (interpretări greșite, erori, omisiuni, etc.) și care ar putea influența procesul de verificare.
- 5.3.3 Fazele procesului de verificare pentru verificarea informațiilor GES ale organizației, includ:
- Analiza strategică și analiza de risc;
  - Elaborarea planului de verificare și a planului de eșantionare (inclus în planul de verificare) a datelor și informațiilor privind emisiile de gaze cu efect de seră și programul de verificare, inclusiv a datelor;
  - Realizarea procesului de verificare (verificarea propriu-zisă), cu includerea vizitei la fața locului;
  - Emiterea raportului de verificare;
  - Evaluarea independentă.
- 5.4 **Analiza strategică pentru verificarea informațiilor GES ale organizației**
- 5.4.1 În analiză sunt incluse activitățile relevante pentru instalație / activitățile de aviație care fac obiectul raportului, întreprinse de operator/operatorul de aeronave și include evaluarea următoarelor elemente:
1. natura, domeniul și complexitatea echipamentelor și proceselor care generează emisii de gaze cu efect de seră, inclusiv măsurarea și înregistrarea fluxului de combustibil și a materiilor prime ce caracterizează regimul de operare al instalației de-a lungul anului, inclusiv a echipamentelor care generează EGES și, după caz, ale datelor tona-kilometru pentru activități de aviație, măsurarea și înregistrarea fluxului de combustibil și datele privind traficul operatorului de aeronave, calculul și gestionarea datelor, numărul și tipul zborurilor, etc.;
  2. sistemul de management al datelor și informațiilor privind emisiile de gaze cu efect de seră, ce presupune măsurarea și înregistrarea propriu-zisă a fluxului de combustibil și/sau a materiilor prime, calculul și gestionarea datelor, agregarea și arhivarea datelor, precum și compilarea informațiilor privind emisiile de gaze cu efect de seră calculate, incluzând și activitățile de aviație;
  3. mediul organizațional, ce presupune structura de organizare care gestionează sistemul de operare, de mentenanță și/sau de înregistrare a datelor, din care sunt derivate informațiile privind emisiile de gaze cu efect de seră generate de instalație/ operatorul de aeronave.
- 5.4.2 La realizarea acestei analize se iau în considerare prevederile din autorizația privind EGES sau, după caz, din autorizația privind emisiile de gaze cu efect de seră revizuită și se bazează, în principal pe următoarele:
- informații generale privind produsele și procesele din instalație/procedurile și sistemele utilizate pentru determinarea surselor de emisie în cursul anului de monitorizare;
  - numărul și natura surselor de emisii de gaze cu efect de seră, precum tipul combustibilului/ materiei prime care se monitorizează/numărul și tipul aeronavelor individuale deținute și închiriate cu care au fost operate zboruri, distribuția informațiilor în diferite locații, numărul și tipul zborurilor, precum și tipul combustibilului care se monitorizează;
  - tipul laboratorului/laboratoarelor utilizat(e), laborator/laboratoare acreditat(e) sau neacreditat(e);
  - nivelul materialității aplicat instalației/aeronavei;
  - SM al datelor și informațiilor privind emisiile de gaze cu efect de seră/datelor tonă-kilometru;

Titlul:	PROCESUL DE VERIFICARE
----------------	-------------------------------

- activitati privind fluxul de date, sistemul de control si mediul de control;
- evenimentele, tranzacțiile sau situațiile care pot avea un efect semnificativ asupra informațiilor privind emisiile de gaze cu efect de seră;
- modalitățile în care aceste informații sunt procesate, înainte de a fi incluse în raportul de monitorizare privind emisiile de gaze cu efect de seră/raportul de monitorizare a datelor tona-kilometru pentru activități de aviație/raportul privind datele de referinta/**raportul anual privind nivelul de activitate** ;
- rapoarte de verificare anterioare;
- schimbări semnificative aduse limitelor operaționale sau ale organizației de la ultima perioadă de verificare, inclusiv orice schimbări privind limitele legale, financiare, operaționale sau geografice;
- inventarul GES al organizației sau informațiile GES;
- proceduri operaționale și de control implementate de organizație pentru a asigura calitatea, integritatea și securitatea informațiilor sale despre GES;
- procesele sistemului de management al informațiilor GES, utilizate pentru colectarea, colaționarea, transferul, procesarea, analizarea, corectarea sau ajustarea, agregarea și stocarea informațiilor GES.
- procese utilizate pentru adunarea și analiza oricăror documente care susțin informațiile GES furnizate;
- dovezi despre orice schimbări introduse ca rezultat al recomandărilor din verificările anterioare;
- daca sunt versiuni sau modificari ale planului de monitorizare / ale planului privind metodologia de monitorizare pe parcursul perioadei de referinta sau al perioadei de raportare a nivelului de activitate si au fost aprobate de catre autoritatea competenta.

5.4.3 In urma analizei strategice se confirma daca :

- echipa de verificare contine competenta suficienta pentru a realiza verificarea;
- perioada de timp alocata, indicata in contract, a fost determinata in mod corect;
- este capabil sa desfasoara analiza riscurilor.

5.5 **Analiza de risc**

5.5.1 Analiza de risc are scopul de a evalua nivelul riscului privind materialitatea și riscul de nerespectare a planului de măsuri pentru monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră, parte a autorizației privind emisiile de gaze cu efect de seră/a datelor tona-kilometru pentru activități de aviație/ planul metodologic de monitorizare.

5.5.2 Echipa de verificare analizează toate constatările operatorului/operatorului de aeronave pentru a determina unde apare nivelul cel mai ridicat de risc privind materialitatea și/sau neconformitatea, în funcție de următoarele categorii de riscuri:

- riscul inerent – susceptibilitatea unui parametru din raportul de monitorizare privind emisiile de gaze cu efect de seră și, după caz, a datelor tona-kilometru pentru activități de aviație / raportul cu date de referinta care poate conduce la materialitate, individual sau cumulativ cu alți parametri; riscul inerent are legătură cu complexitatea instalației/activităților desfășurate de operatorul de aeronave, cu numărul persoanelor implicate în procesul de monitorizare a emisiilor de gaze cu efect de seră și, după caz, a datelor tona-kilometru pentru activități de aviație și cu etapele parcurse pentru a obține cifra totală privind emisiile de gaze cu efect de seră și, după caz, a datelor tona-kilometru;
- riscul de control – riscul pe care sistemul de control intern nu îl poate preveni, detecta sau corecta într-un timp rezonabil, care individual sau cumulativ cu alți parametri poate conduce la materialitate sau la neconformitate;

Titlul: PROCESUL DE VERIFICARE

- riscul de nedetectare – riscul pe care echipa de verificare nu îl poate asocia materialității sau neconformității.

5.5.3 În realizarea analizei de risc echipa de verificare are în vedere:

1. planul de măsuri pentru monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră, pentru operatorii instalațiilor/operatorului de aeronave și, după caz, a datelor tona-kilometru pentru activități de aviație/planul metodologic de monitorizare, aprobat de Autoritatea Competentă;
2. structura organizatorică a operatorului/operatorului de aeronave, ce include competențele și responsabilitățile personalului privind monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră;
3. politicile și procedurile privind monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră și, după caz, a datelor tona-kilometru pentru activități de aviație;
4. procedeele de control și revizuire a metodelor de calcul al datelor și informațiilor privind EGES; procedeele de calibrare, inclusiv cele ce privesc mentenanța echipamentului de măsurare utilizat;
5. alte procedee relevante privind monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră - auditurile interne, auditurile externe, procesele de revizuire;
6. complexitatea și natura proceselor instalației/activităților desfășurate de operatorul de aeronave;
7. complexitatea și natura procedeelelor de gestionare și raportare a datelor și informațiilor privind emisiile de gaze cu efect de seră, pentru operatorii instalațiilor, a datelor și informațiilor privind EGES pentru activități de aviație și, după caz, a datelor tona-kilometru pentru activități de aviație;
8. informațiile relevante ale rapoartelor de verificare anterioare, după caz.

5.5.4 Dacă echipa de verificare constata ca operatorul / operatorul de aeronave nu a reusit sa identifice riscurile inerente si riscurile de control relevante in propria evaluare a riscurilor, acestia sunt informati.

5.5.5 In functie de informatiile obtinute pe parcursul verificarii, analiza riscurilor poate fi revizuita, se modifica sau se repeta activitatile de verificare care urmeaza a fi efectuate, conform deciziei auditorului sef.

5.5.6 Planul de verificare este elaborat de catre auditorul sef si aprobat de D.Ex. si contine cel putin: obiectivele, domeniul si criteriile verificarii; echipa de verificare, **nivelul de asigurare si materialitate**; programarea activitatilor pentru verificare; data finalizarii procesului de verificare; esantionarea (dupa caz).

5.5.7 Planul de verificare este transmis **clientului cu 3-5 zile in avans** si poate fi modificat in functie de solicitari, sau daca pe parcurs apare o astfel de necesitate: **domeniul sau graficul activitatilor de verificare; modificarea locatiilor sau a surselor de informare pentru obtinerea dovezilor obiective; cand se identifica riscuri noi sau probleme care ar putea conduce la denaturari materiale sau neconformitati**. Prin planul de verificare se comunica membrii echipei cu **roluri si responsabilitati**, perioada de timp si **durata activitatilor de verificare** iar daca exista obiectii intemeiate din partea clientului cu privire la nominalizari ale membrilor echipei se va reconfigura echipa de verificare.

5.5.8 Fazele procesului de verificare **pentru alte informatii de mediu** sunt detaliate in **oferta care devine anexa** la contractul de verificare cu precizarea dreptului de acces la documentatia aplicabila (**lista informatiilor documentate; politica si obiectivele; declaratia privind informatia de mediu; planul de tratare a riscurilor; autorizatia EGES; analiza efectuata de management; un raport de audit intern care sa acopere domeniul verificarii, etc.**) care vor fi examinate in cadrul primei faze, fara sa se ceara un format al documentarii si al inregistrarilor. Daca apare necesitatea unor modificari acestea sunt analizate si documentate, cu pastrarea inregistrarilor corespunzatoare.

5.5.9 Criteriile privind desemnarea echipei si modalitatile de comunicare cu **clientul** sau alte parti interesate sunt **completate cu precizari referitoare la: alocarea de resurse competente pentru efectuarea verificarii;**

Titlul: PROCESUL DE VERIFICARE
--

determinarea activitatilor de verificare pe baza intelegerii asertiunii; evaluarea riscului unei denaturari semnificative referitoare la asertiune.

5.6 Planul de verificare

5.6.1 Echipa de verificare întocmește planul de verificare, bazat pe constatările analizei strategice și verificarea informațiilor GES / **continutul asertiunii si limitelor sale**, analizei de risc, în care este specificat modul în care are loc procesul de verificare, având ca referință:

- evaluarea respectării planului de măsuri pentru monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră, parte a autorizației privind emisiile de gaze cu efect de seră / planul metodologic de monitorizare;
- sistemul informațional computerizat si experiența și cunoștințele echipei de verificare;
- domeniul de control si dimensiunea sau complexitatea organizației;
- complexitatea verificării, sectorul industrial si tehnologiile sau procesele utilizate.

5.6.2 Principalele elemente ale planului de verificare, corespunzator programului de verificare:

1. documentele primare, acuratețea metodelor de calcul, precum și dacă acestea confirmă respectarea prevederilor din planul de măsuri pentru monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră, parte a autorizației privind emisiile de gaze cu efect de seră, inclusiv pentru activități de aviație/ planul metodologic de monitorizare;
2. aplicarea corectă a factorilor de emisie și de oxidare/conversie;
3. utilizarea echipamentului de măsurare din planul de măsuri pentru monitorizarea și raportarea EGES/ planul metodologic de monitorizare, incluzând și activitățile de aviație, inclusiv cu cerințele specificate privind marja de incertitudine, precum și cu condițiile privind calibrarea;
4. acuratețea și modalitatea în care sunt gestionate datele primare, înainte de a fi stocate și procesate prin raportul de monitorizare privind emisiile de gaze cu efect de seră/ raportul cu date de referinta;
5. orice schimbări privind mentenanța și regimul de calibrare ale echipamentului de măsurare, care pot influența datele și informațiile din raportul de monitorizare privind EGES al operatorului/operatorului de aeronave / raportul cu date de referinta / raportul privind datele tona-km / raportul privind datele unei instalatii nou intrate sau raportul anual privind nivelul de activitate, precum și dacă aceste schimbări au impact asupra respectării planului de măsuri pentru monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră / planului metodologic de monitorizare;
6. identificarea riscurilor (existente sau potențiale) pentru totalitatea, consistența, siguranța și acuratețea datelor privind EGES, ce pot apărea în sistemul informațional computerizat (după caz);
7. identificarea potențialelor erori de programare a software-ului, care pot conduce la materialitate;
8. identificarea potențialelor erori umane, care pot apărea in sistemului informațional computerizat;
9. verificarea modului în care informațiile securizate privind datele emisiilor de gaze cu efect de seră sunt gestionate, inclusiv procedurile privind copiile de siguranță (după caz);
10. modul de accesare a software-ului (după caz) și corespondența dintre datele raportate și documentația privind masa și centrul pentru datele tona-kilometru;
11. înțelegerea procesului de generare și raportare a datelor și informațiilor privind emisiile de gaze cu efect de seră și audit intern, pentru a preveni și/sau detecta materialitatea;
12. conformitatea cu criteriile de verificare aplicabile, inclusiv principiile și cerințele standardelor sau programelor relevante GES din cadrul domeniului de verificare;

Titlul:

PROCESUL DE VERIFICARE

13. informațiile și documentarea planificării proiectului GES, inclusiv proiectul, referința, asigurarea și controlul calității, managementul de risc, procedurile și criteriile de monitorizare și raportare;
14. orice schimbare semnificativă a procedurilor sau criteriilor proiectului GES de la ultima perioada de raportare sau de la ultima aprobare a proiectului;
15. emisiile, cantitățile îndepărtate, reducerile de emisii și îmbunătățirea gradului de îndepărtare ale GES raportate în cadrul proiectului și cele de referință;
16. orice modificare semnificativă în emisiile, cantitățile îndepărtate, reducerile de emisii și îmbunătățirea gradului de îndepărtare ale GES din cadrul proiectului și din cele de referință, de la ultima perioadă de raportare sau de la ultima validare a proiectului;
17. controalele organizației legate de GES și orice modificare semnificativă în inventarul GES al organizației de la ultima perioada de raportare.

5.6.3 Planul de testare cu domeniul de aplicare și metodele de testare ale activităților de control incluse:

1. structura operatorului instalației/operatorului de aeronave;
2. modul de operare a instalației/operatorului de aeronave și/sau modul de desfășurare a proceselor;
3. practicile (incluzând și utilizarea sistemului informational computerizat) și politicile de personal;
4. comunicarea/transmiterea informațiilor în cadrul structurii organizatorice;
5. caracterul incomplet: excluderea unor surse semnificative, limite incorect definite, efecte de scurgere;
6. inexactitate, de exemplu: numărarea dublă, transfer manual semnificativ al datelor cheie, utilizare neadecvată a factorilor de emisie;
7. incoerența, de exemplu: schimbări metodologice care nu sunt documentate pentru calcularea emisiilor GES sau a cantităților îndepărtate de GES din cele utilizate în anii anteriori;
8. puncte slabe în controlul și managementul datelor, de exemplu: controlul insuficient al transferului manual de date din punctul de origine și între programele interactive de calcul, inexistența unui audit intern sau a unui proces de analiză, monitorizare incoerentă, inexistența etalonării și a păstrării parametrilor/măsurărilor unui proces cheie.

NOTA:

Dacă operatorul are implementat și certificat un sistem de management de mediu și/sau un sistem de management al calității, având ca referențial ISO 14001 și, respectiv, ISO 9001, echipa de verificare se bazează pe acest sistem de management numai dacă dovezile care stau la baza raportului de verificare sunt obiective, consistente și în conformitate cu prevederile prezentei proceduri.

5.6.4 **Planul de esantionare** stabilește domeniul de aplicare și metodele de esantionare a datelor referitoare la: punctele de date pe care se bazează emisiile agregate din raportul de emisii al operatorului sau operatorului de aeronave; datele agregate tona-kilometru din raport; datele agregate relevante pentru alocarea cu titlu gratuit din raportul privind datele de referință; datele din raportul privind datele unei instalații nou intrate; raportul anual privind nivelul de activitate. Echipa de verificare, atunci când stabilește strategia de esantionare a datelor și informațiilor privind emisiile de gaze cu efect de seră, ia în considerare:

1. să fie reprezentativă pentru toate datele și informațiile privind EGES existente;
2. să includă verificarea datelor și informațiilor privind EGES, atât pe orizontală, cât și pe verticală;
3. să aibă în vedere gradul de relevanță stabilit și să fie justificată și detaliată în planul de verificare.
4. să utilizeze informații referitoare la surse GES, captatoare GES, rezervoare GES, tipuri GES, organizații, facilități, amplasamente, proiecte GES și procese GES;

Titlul:	PROCESUL DE VERIFICARE
----------------	-------------------------------

5.6.5 Procesul de eşantionare are în vedere minimum următoarele:

1. considerente referitoare la rezultatele analizei de risc / riscurile inerente și riscurile de control;
2. identificarea datelor și informațiilor privind EGES / dovezilor care să susțină concluziile verificării;
3. structura eşantionului – echipa de verificare ia în considerare scopul procesului de verificare și setul de date și informații privind emisiile de gaze cu efect de seră din cadrul căruia eşantionul va fi extras;
4. mărimea eşantionului – echipa de verificare are în vedere faptul că, cu cât riscul este mai ridicat, cu atât modul de eşantionare este mai detaliat, cu cât nivelul materialității este mai mare, cu atât eşantionarea este mai detaliată;
5. selectarea eşantionului – echipa de verificare selectează elementele unui eşantion pornind de la premisa că toate datele și informațiile pot fi verificate.

Nota: Dacă echipa de verificare identifică fluctuații semnificative ale datelor și informațiilor privind EGES, care sunt inconsistent corelate cu alte informații relevante sau care nu confirmă cifra privind EGES generate de instalații / aeronave, atunci eşantionarea datelor și informațiilor trebuie reevaluată și extinsă.

5.6.6 Planul de eşantionare conține:

1. nivelul de garanție convenit cu clientul;
2. domeniul de aplicare al verificării și criteriile verificării;
3. numărul și tipul de dovezi necesare pentru a obține nivelul convenit de garanție;
4. metodologii pentru determinarea probelor reprezentative;
5. riscul unor potențiale erori, omisiuni sau interpretări greșite.

Note: Planul care conține eşantionarea și programul de verificare este prezentat în Anexa 1. Dacă se identifică riscuri suplimentare care trebuie reduse sau atunci când există mai puține riscuri efective decât s-a preconizat inițial, analiza riscurilor și planul de verificare sunt actualizate.

5.7 Verificarea propriu-zisă

5.7.1 Pe tot parcursul procesului, echipa de verificare colectează dovezi relevante, pentru a-și susține constatările din raportul de verificare **sau opiniei/declarației de verificare**.

5.7.2 Echipa de verificare, atunci când realizează verificarea propriu-zisă urmărește elementele din Anexa 2, **iar în cazul VIM elementele din oferta care devine anexa la contract**.

5.7.3 În cazul în care echipa de verificare identifică materialitatea și/sau neconformitatea, atunci echipa de verificare reevaluează procesul de verificare, inclusiv planul de verificare.

5.7.4 În cazul în care procesul de verificare se realizează, pentru același **client**, în ani consecutivi, la întocmirea analizei strategice și a analizei de risc echipa de verificare are în vedere în principal modificările survenite în planul de măsuri pentru monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră, parte a autorizației privind emisiile de gaze cu efect de seră/ planul metodologic de monitorizare **sau în datele de intrare din asertiune**.

5.7.5 Procesul de verificare, în situația de la pct. 5.7.4, variază de la un an la altul, în funcție de:

- revizuirea autorizației privind EGES, modificări ale planului de măsuri pentru monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră/ planului metodologic de monitorizare față de cel aprobat pentru anul anterior;
- modificări ale sistemului de management al datelor și informațiilor privind EGES;
- schimbări privind personalul implicat în activitatea de monitorizare și raportare a EGES;

Titlul:	PROCESUL DE VERIFICARE
----------------	-------------------------------

- recomandările echipei de verificare din anul anterior.
- **colectarea de dovezi obiective despre date / informatii primare, cu trasabilitate in procesul de management al acestora, completate cu analize, evaluari ale informatiilor, si dupa caz, cu calcule prin care sa se confirme lipsa denaturarilor sau importanta relativa a acestora;**
- **evaluarea datelor și informațiilor pentru a aprecia gradul de conformitate cu cerintele specificate, avand ca referinta programul de verificare.**
- **pregatirea declaratiei de verificare si a concluziei (opinii) privind rezultatele activitatii de verificare care poate sa includa si raportul de verificare (proiect).**

5.8 **Analiza datelor și constituirea documentației interne de verificare (Dosarul clientului)**

5.8.1 Ca urmare a finalizării procesului de verificare, echipa de verificare trebuie:

1. să confirme faptul că toate activitățile de verificare au fost finalizate;
2. să concluzioneze dacă raportul cu date de referință conține sau nu discrepanțe semnificative și dacă activitățile de verificare furnizează nivelul de asigurare convenit la începutul procesului de verificare;
3. să obțină cifra totală privind emisiile de gaze cu efect de seră pentru instalații și pentru activități de aviație și, după caz, a datelor tona-kilometru pentru activități de aviație;
4. să argumenteze și să explice, după caz, diferențele dintre cifra finală privind emisiile de gaze cu efect de seră obținută și cifra privind emisiile de gaze cu efect de seră care a fost corectată ca urmare a identificării materialității și, după caz, datele tonă-kilometru care au fost corectate;
5. să finalizeze evaluarea respectării planului de măsuri pentru monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră, parte a autorizației privind EGES și, după caz, a datelor tonă-kilometru/ planului metodologic de monitorizare;
6. să identifice, după caz, inconsistențele pe care operatorul trebuie să le rezolve;
7. să se asigure că notele, diagramele, calculele și documentele de lucru, precum și orice alte dovezi care susțin concluziile verificării sunt monitorizate/atașate la raportul echipei de verificare.

5.8.2 Revizuirea are în vedere minimum următoarele aspecte ale procesului de verificare:

1. analiza pentru verificarea informațiilor GES și analiza de risc;
2. planul de verificare - programul de verificare / strategia de eșantionare a datelor și informațiilor;
3. analiza procesului;
4. raportul echipei de verificare și toate dovezile asociate care stau la baza acestuia;

5.8.3 Echipa de verificare întocmește Raportul de verificare care se transmite clientului/părții responsabile pentru a se pronunța cu privire la gradul de corectitudine al conținutului. Dacă partea responsabilă apreciază că Raportul de verificare este corect din punct de vedere al conținutului, atunci Raportul de verificare, în forma finală se transmite la evaluatorul independent. Dacă partea responsabilă solicită amendamente la Raportul de verificare, atunci auditorul șef ia decizia asupra conținutului final.

5.8.4 Constatările din raportul de verificare exprimă următoarele situații:

- Raportul este considerat satisfactor în urma verificării;
- Raportul operatorului/ operatorului de aeronave conține inexactități materiale care nu au fost corectate înainte de emiterea raportului de verificare;

Titlul:	PROCESUL DE VERIFICARE
----------------	-------------------------------

- Domeniul verificării este prea limitat, iar verificatorul nu a putut obține suficiente dovezi pentru a emite un aviz de verificare care să ofere o asigurare rezonabilă că raportul nu conține inexactități materiale; etc.
- 5.8.5 Atunci când există o neregularitate (vezi 3.1.22) de la cerințele planului metodologic de monitorizare sau o limitare a domeniului de aplicare, verificatorul stabilește ce tip de rezerve sau modificări sunt corespunzătoare în Raportul de verificare.
- 5.8.6 Când Raportul de verificare este întocmit cu o anumită limitare, se precizează:
- rezervele exprimate, o explicație asupra motivelor, o indicație a modului în care și cât de mult este afectată informația din raportul cu date de referință, (dacă efectul asupra acestuia a problemei care stă la baza rezervei nu este determinat, în mod rezonabil, se emite o declarație în acest sens).
  - o formulare corespunzătoare a tipului de rezervă și referirea la paragraful cu rezerve formulate.
- 5.8.7 Raport defavorabil de verificare se întocmește în următoarele situații:
- organismul de verificare consideră că o rezervă formulată nu este adecvată (raportul cu date de referință nu este prezentat corect în conformitate cu cerințele planului metodologic de monitorizare);
  - organismul de verificare nu a reușit să obțină suficiente dovezi pentru a-și forma o opinie dacă raportul de monitorizare/raportul cu date de referință sunt sau nu prezentate în mod corect în conformitate cu cerințele planului metodologic de monitorizare.
- 5.8.8 Se elaborează un raport de verificare specific pentru fiecare tip de raport verificat al operatorului/operatorului de aeronave și **opinia/declarația de verificare pentru aserțiunile VIM, pe baza:**
- **colectării de dovezi obiective despre date / informații primare, cu trasabilitate în procesul de management al acestora, completate cu analize, evaluări ale informațiilor, și după caz, cu calcule prin care să se confirme lipsa denaturărilor sau importanța relativă a acestora;**
  - **evaluării datelor și informațiilor pentru a aprecia gradul de conformitate cu cerințele specificate, având ca referință programul de verificare.**
  - **pregătirii declarației de verificare și a concluziei (opinie) privind rezultatele activității de verificare care poate să includă și raportul de verificare (proiect).**
- 5.8.9 În situația în care clientul **comunica modificări ale datelor de intrare** are loc și evaluarea acestora pentru a obține dovezile obiective **necesare finalizării concluziei (opinie) asupra rezultatelor activităților de verificare și eventuala modificare a raportului.**
- 5.8.10 Prin utilizarea F-024V, evaluatorul independent confirmă:
- **competența echipei de verificare și deciziile semnificative pe timpul verificării;**
  - **dacă planificarea verificării a fost corespunzătoare (obiective, domeniu, materialitate) și a inclus: analiza strategică și evaluarea riscurilor; obținerea dovezilor obiective.**
  - **dacă draftul de opinie și declarația privind informațiile de mediu corespund criteriilor stabilite.**

Analiza independentă are loc înainte de emiterea opiniei finale pentru a asigura: rezolvarea aspectelor identificate; menținerea independenței evaluatorului; documentarea activităților planificate și a rezultatelor activității evaluatorului independent.

Titlul:	PROCESUL DE VERIFICARE
----------------	-------------------------------

5.9 Decizie si emiterea declaratiei de verificare

5.9.1 In urma evaluarii documentatiei de verificare si a declaratiei de verificare (proiect) de catre evaluatorul independent (**F-024V-referat evaluator independent**), **acesta este aprobat de factorul de decizie (D.G.) inclusiv emiterea declaratiei de verificare (care contine si opinia organismului) daca asertiunea a fost confirmata. Daca nu se poate emite declaratia de verificare se informeaza clientul.**

5.9.2 **Declaratia de verificare, care include opinia si raportul de verificare, are un continut din care sa rezulte luarea in considerare a cerintelor de la clauzele 9.7.2 din ISO/IEC 17029, corelat cu cerintele clauzei din SR EN ISO 14065:2021.**

5.9.3 **Decizia confirma opinia privind corectitudinea materialitatii cu criteriile specificate pentru declaratia privind informatiile de mediu. In cazul AUP decizia are ca referinta raportul cu constatările echipei de verificare iar organismul nu formuleaza o opinie in acest caz.**

5.9.4 **Opinia poate sa nu fie emisa si daca nu au fost obtinute suficiente dovezi obiective privind posibilele efecte ale aspectelor materiale nedectate asupra declaratiei privind informatiile de mediu, situatie in care informeaza clientul.**

5.9.5 **In cazul unui angajament de verificare a declaratiilor bazate pe informatii istorice se va emite o opinie, mai putin in situatiile cand: nu au fost disponibile suficiente evidente cu date istorice pentru procesul de verificare; in contract, in mod expres, se specifica sa nu se emita o opinie; in cazul angajamentului tip AUP.**

5.9.6 **Pentru opinia care necesita modificari se explicita cauza, indicand (dupa caz), efectul asupra declaratiei cu informatii de mediu.**

6 RESPONSABILITĂȚI

6.1 **Directorul Executiv** are următoarele responsabilități:

6.1.1 Numește echipele de verificare respectând prevederile pct. 5.1.4.

6.1.2 Aprobă planul de verificare.

6.1.3 Analizează Raportul de verificare și-l înainteaază evaluatorului independent.

6.1.4 Transmite raportul catre operator.

6.2 **Auditorul/evaluatorul șef** are următoarele responsabilități:

6.2.1 Conduce echipa și gestionează intregul proces de verificare;

6.2.2 Se asigură că echipa de verificare are competențele necesare;

6.2.3 Repartizează fiecărui membru al echipei de verificare responsabilități specifice, după caz;

6.2.4 Elaborează planul de verificare care este transmis directorului executiv pentru aprobare;

6.2.5 Conduce analizele strategice și de risc;

6.2.6 Asigură alcătuirea documentației interne de verificare, redactarea raportului de verificare și comunicarea/distribuirea lor către Directorul executiv;

6.2.7 Se asigură ca întreaga documentație internă, inclusiv documentele de lucru, dovezile suport, recomandările și proiectul de raport de verificare sunt complete.

6.3 **Auditorul/Evaluatorul** are următoarele responsabilități:

6.3.1 Confirmă domeniul verificării cu operatorul instalației sau de aeronavă;

6.3.2 Asigură că obiectivele verificării sunt incluse in planificarea detaliată a verificării;

Titlul:	PROCESUL DE VERIFICARE
----------------	-------------------------------

- 6.3.3 Efectuează analiza procesului;
- 6.3.4 Rezolvă aspecte asociate verificării, în special a acelor asociate cu pragul de semnificație și conformitatea și modificări în profilul de risc al datelor raportate;
- 6.3.5 Alcătuieste documentația internă de verificare;
- 6.3.6 Participa la elaborarea raportului de verificare.
- 6.4 **Evaluatorul independent**
- 6.4.1 Analizeaza continutul dosarului operatorului si a documentelor / inregistrarilor;
- 6.4.2 Confirma respectarea prevederilor procedurilor aplicabile si consemneaza DECIZIA pe formularul prevazut in procedura (F-024V).
- 6.5 **Directorul general (factorul de decizie)**
- 6.5.1 Valideaza decizia evaluatorului independent aproband raportul de verificare/Declaratia de verificare.
- 7 **ÎNREGISTRĂRI**
- 7.1 Planurile de verificare, Rapoartele de verificare și Raportul de verificare (proiect), rezultate sunt incluse în dosarul operatorului care se pastreaza minim 10 ani;
- 7.2 Raportul de verificare este aprobat pentru transmitere catre autoritate, prin intermediul operatorului de către directorul general, după ce decizia evaluatorului independent este consemnata pe formularul „Referat VIM”.
- 7.3 Înregistrările generate de aplicarea acestei proceduri se supun prevederilor procedurii P-OV-03, „Controlul înregistrărilor”.
- 8 **ANEXE**
- 8.1 Plan de verificare, cod F-068V;
- 8.2 Lista de verificare;
- 8.3 Diagrama de flux a procesului de verificare.
- 8.4 Analiza strategica, cod F-029V;
- 8.5 Analiza de risc si esantionare, cod F-030V;
- 8.6 Referat VIM, cod F-024V
- 8.7 Raportul de verificare, formular EXCEL.

Elaborat :

Magdalena DIMIAN